

Eisen mbo-certificaat

Ondersteunen en begeleiden in de maatschappelijke zorg

Code

C0101

Geldig vanaf

22-10-2022

Het mbo-certificaat is verbonden aan beroepsgerichte onderdelen van de kwalificatie:

Begeleider maatschappelijke zorg (Crebonr 25780, Niveau 3)

Bijlage bij het kwalificatiedossier:

Maatschappelijke Zorg (Gewijzigd 2022) (Crebonr 23312)

1. Algemene informatie

C1: Ondersteunen en begeleiden in de maatschappelijke zorg

Indicatie studielast:

720

Beroepsvereisten

Nee

Toelichting

- Indien in een kerntaaktitel tussen haakjes (deels) staat, betekent dit dat uit de kerntaak van de kwalificatie waar het certificaat uit is voortgekomen, een selectie van werkprocessen is gemaakt, maar dat de kerntaaktitel gehandhaafd blijft.

- Indien in een kerntaak (en in de onderliggende werkprocessen) wordt gesproken van een beginnend beroepsbeoefenaar of een specifieke beroepsbeoefenaar, dient 'certificaathouder' te worden gelezen.

Beschrijving

Met het behalen van dit certificaat kan de certificaathouder ondersteunen en begeleiden. De (toekomstige) medewerker verkrijgt specifieke kennis en vaardigheden die nodig zijn om een bijdrage te leveren aan een ondersteuningsplan. Daarnaast kan de medewerker een groep cliënten ondersteunen en begeleiden bij activiteiten. Verder kan hij/zij de cliënt ondersteunen bij het voeren van eigen regie.

Scholingsbehoefte/Landelijke herkenbaarheid

De landelijke prognoses wat betreft het aantal toekomstige vacatures in de zorg leidt tot brede, creatieve werving van nieuwe medewerkers en activiteiten gericht op behoud van huidige medewerkers. Dit gegeven is landelijk door VGN (gehandicaptenzorg) en Actiz (ouderenzorg) onderkend, alsmede door de Tweede Kamer opgepakt en omgezet in moties die Leven Lang Ontwikkelen structureel gaan borgen. Door dit beroepsgerichte onderdeel van de kwalificatie 'Begeleider maatschappelijke zorg' in te zetten kunnen medewerkers en zij-instromers geschoold worden om een bijdrage te leveren aan het op- en bijstellen van het ondersteuningsplan. Daarnaast worden zij geschoold om professionele individuele en groepsondersteuning te bieden en daarbij de kwaliteit en continuïteit van de hulpverlening te borgen. Door het aanbieden van dit certificaat komen er meer zij-instromers, blijven de huidige medewerkers gemotiveerd, zijn ze voldoende vakbekwaam, zijn er ontwikkelingsmogelijkheden en wordt het werkplezier van medewerkers vergroot.

Zelfstandige betekenis

Na het volgen van dit beroepsgerichte onderdeel is de medewerker direct inzetbaar in het werkveld zorg en welzijn voor het ondersteunen van een groep cliënten bij activiteiten, het ondersteunen van een cliënt bij het nemen van de eigen regie en het bijdragen aan het op- en bijstellen van het ondersteuningsplan. Hierdoor kan de medewerker een belangrijke bijdrage leveren aan het borgen van de kwaliteit en continuïteit van de ondersteuning en zorg aan zowel een groep cliënten als een individuele cliënt.

Doelgroep

Het scholingstraject is gericht op zorg en welzijn medewerkers en zij-instromers die zich verder willen ontwikkelen. Het gaat om werkenden in de zorg en welzijn en werkzoekenden met een andersoortige achtergrond die belangstelling hebben voor het vastleggen van de ondersteuningsbehoefte van cliënten en affiniteit hebben met het ondersteunen van zowel individuele cliënten als een groep cliënten.

Onderdeel van kwalificatie

Maatschappelijke Zorg (Gewijzigd 2022)
Begeleider maatschappelijke zorg 25780

2. Inhoud eisen mbo-certificaat

Kerntaak kwalificatie	Kerntaak certificaat
Bieden van ondersteuning op maat , P1-K1	Bieden van ondersteuning op maat (deels) , C1-K1
Werkprocessen kwalificatie	Werkprocessen certificaat
Levert een bijdrage aan het opstellen en bijstellen van het ondersteuningsplan , P1-K1-W1	Levert een bijdrage aan het opstellen en bijstellen van het ondersteuningsplan , C1-K1-W1
Ondersteunt en begeleidt een groep cliënten bij activiteiten , P1-K1-W2	Ondersteunt en begeleidt een groep cliënten bij activiteiten , C1-K1-W2
Ondersteunt de cliënt bij het voeren van eigen regie , P1-K1-W3	Ondersteunt de cliënt bij het voeren van eigen regie , C1-K1-W3

3. Uitwerking

C1-K1: Bieden van ondersteuning op maat (deels)

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over kennis en vaardigheden om ondersteuning te bieden aan cliënten met beperkingen, (chronische) ziekten en stoornissen. Deze cliënten hebben vaak een of meerdere complexe problemen in verschillende leefgebieden. De beginnend beroepsbeoefenaar maakt onder andere gebruik van kennis van doelgroepen, ziektebeelden en problematieken, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals het uitvoeren van begeleidingsmethodieken en interventietechnieken. Hij/zij voert zijn/haar werk uit op basis van vastgestelde ondersteuningsplannen, kaders, procedures en methoden. Hij/zij is in staat om cliënten te ondersteunen bij het behouden en waar mogelijk vergroten van de zelfredzaamheid en eigen regie, waarbij hij/zij uitgaat van de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt. Hij/zij zoekt daarbij continu naar een balans tussen wat de cliënt zelf kan en wat aan ondersteuning nodig is. De beginnend beroepsbeoefenaar werkt in complexe situaties waar veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (ondersteunings)vragen veelvuldig voorkomen. Hij/zij zal steeds opnieuw moeten bekijken of de zorg en ondersteuning nog past bij de cliënt en de veranderde situatie. Hij/zij schakelt indien nodig flexibel van begeleidingsmethodiek en/of communicatietechniek, waardoor hij/zij afwisselend vraaggerichte zorg en ondersteuning, aanbodgerichte zorg en ondersteuning en soms zelfs bemoeizorg verleent. Bij het ondersteunen en begeleiden van een groep cliënten bij een activiteit, schakelt hij/zij flexibel en continu tussen de individuele cliënt en de groep cliënten.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar biedt zelfstandig en in teamverband ondersteuning aan cliënten. Hij/zij is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen werkzaamheden met betrekking tot verzorging, begeleiding en ondersteuning van de cliënt. Hij/zij maakt vaak deel uit van een (multidisciplinair) team. Hij/zij werkt bij de uitvoering van zijn/haar werkzaamheden onder regie en eindverantwoordelijkheid van het team of leidinggevende. Bij calamiteiten of onregelmatigheden moet hij/zij terug kunnen vallen op collega's. Indien een knelpunt zijn/haar deskundigheid overstijgt, dan schakelt hij/zij zijn/haar leidinggevende, (multidisciplinair) team en/of collega's in. Relevante informatie die hij/zij tijdens zijn/haar werkzaamheden verkrijgt, geeft hij/zij door aan zijn/haar leidinggevende, (multidisciplinair) team en collega's.

Vakkennis en vaardigheden

De certificaathouder heeft:

- heeft kennis van de ontwikkeling, de verschillende levensfasen van cliënten en de levensvragen die hierbij een rol spelen
- heeft kennis van methoden om een gezonde leefstijl bij cliënten te stimuleren
- heeft kennis van de mogelijkheden voor gezond eten en drinken, bewegen, ontspanning en rust voor verschillende doelgroepen
- heeft kennis van de visie en achterliggende theorieën van Positieve Gezondheid
- heeft kennis van de relatie tussen functioneren, activiteiten en participatie
- heeft kennis van de specifieke leer- en ondersteuningsbehoeften bij cliënten
- heeft kennis van het begeleiden van cliënten bij veranderingsprocessen
- heeft kennis van het beleid van zorginstellingen ten aanzien van seksualiteit, kinderwens en ouderschap van cliënten
- heeft kennis van het lichamenlijk, verstandelijk en zintuiglijk functioneren en het sociaal-emotioneel, adaptief en cognitief vermogen van cliënten
- heeft kennis van het opbouwen, onderhouden en herstellen van een sociaal netwerk
- heeft kennis van het persoonlijke levensverhaal van cliënten en hoe dit kan worden benut in de begeleiding van de cliënt
- heeft kennis van ketenzorg
- heeft kennis van kwaliteit van leven, autonomie en empowerment
- heeft kennis van de belangrijkste paradigma's in de (geschiedenis van de) gezondheidszorg en de betekenis daarvan voor de beroepsuitoefening
- kan branchespecifieke voorlichting, advies en instructie geven
- kan de mogelijkheden en beperkingen van cliënten inschatten en de begeleiding hierop aanpassen
- kan branchespecifieke methodieken toepassen
- kan kennis van groepsdynamica toepassen
- kan actuele benaderingswijzen toepassen in de ondersteuning van cliënten
- kan stemmingswisselingen en –stoornissen herkennen en hierop anticiperen
- kan handelen volgens het branchespecifieke kwaliteitskader

C1-K 1-W1: Levert een bijdrage aan het opstellen en bijstellen van het ondersteuningsplan

Omschrijving

C1-K 1-W1: Levert een bijdrage aan het opstellen en bijstellen van het ondersteuningsplan

De beginnend beroepsbeoefenaar levert een bijdrage aan het opstellen en bijstellen van het ondersteuningsplan. Op basis van de verkregen informatie begeleidt hij/zij de cliënt bij het formuleren van zijn/haar doelen en prioriteiten. Hij/zij houdt hierbij rekening met andere begeleiding, zorg of diensten en naastbetrokkenen. Samen met de cliënt en in afstemming met collega's kiest hij/zij activiteiten, de vormen van begeleiding, interventies en/of methodieken, en passende (technologische) hulpmiddelen die bijdragen aan het bereiken van de doelen uit het ondersteuningsplan. Hij/zij doet voorstellen voor het bereiken van de doelen uit het ondersteuningsplan, bespreekt dit met de cliënt en vraagt of de cliënt akkoord gaat. Ten behoeve van de voortgang van de doelen uit het ondersteuningsplan, levert de beginnend beroepsbeoefenaar een bijdrage aan de dagelijkse rapportages. Hij/zij signaleert knelpunten, haalt informatie op bij naastbetrokkenen en deelt zijn/haar bevindingen over de voortgang van de doelen met collega's uit het (multidisciplinaire) team. Hij/zij doet voorstellen voor benodigde aanpassingen in de geboden ondersteuning om de doelen te behalen. Indien nodig, denkt hij/zij mee over het bijstellen van de doelen uit het ondersteuningsplan.

Resultaat

De bijdrage aan het opstellen en bijstellen van het ondersteuningsplan is geleverd. Voorstellen zijn gemaakt voor het bereiken van de doelen uit het ondersteuningsplan en het aanpassen van de geboden ondersteuning.

Gedrag

De certificaathouder:

- luistert actief naar de cliënt;
- bekijkt doelbewust de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt in relatie tot de mogelijke activiteiten, vormen van ondersteuning en (technologische) hulpmiddelen;
- is er actief op gericht om zijn/haar bijdrage zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de eigen regie, behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt;
- verwerkt professioneel en vakgericht de informatie in het ondersteuningsplan;
- rapporteert op een gestructureerde manier op de doelen in het ondersteuningsplan;
- haalt actief informatie op bij naastbetrokkenen;
- formuleert haalbare oplossingen voor het bijstellen van de doelen uit het ondersteuningsplan.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten

C1-K 1-W2: Ondersteunt en begeleidt een groep cliënten bij activiteiten

Omschrijving

Afhankelijk van de (maatschappelijke) context, omstandigheden en behoeften, mogelijkheden en kracht van cliënten kiest de beginnend beroepsbeoefenaar een activiteit. Hij/zij bereidt de activiteit voor door te zorgen dat de benodigde materialen en middelen aanwezig zijn en informeert de cliënten over de activiteit. Hij/zij houdt hierbij rekening met de (financiële) middelen die beschikbaar zijn. De activiteiten kunnen variëren, bijvoorbeeld creatieve activiteiten, muziek maken, een maaltijd voorbereiden, een beweegactiviteit of het maken van eenvoudige producten. Bij aanvang van een activiteit geeft hij/zij uitleg of instructie over de activiteit aan de cliënten en laat onder andere voorbeelden, keuzemogelijkheden en alternatieven zien. Hij/zij demonstreert zo nodig het gebruik van materialen en middelen. Tijdens de activiteit bewaakt hij/zij de voortgang, en motiveert en ondersteunt cliënten om hun doelen te behalen en zich te houden aan de afgesproken (gedrags)regels. Hij/zij schakelt flexibel en continu tussen de individuele cliënt en de groep cliënten. Hij/zij observeert, en anticipeert en reageert op de groepsdynamiek en het gedrag van de cliënten. Hij/zij bevordert een goed groepsklimaat. Hij/zij rapporteert de veranderingen in het gedrag van de cliënten aan zijn/haar leidinggevende en/of aan het (multidisciplinair) team. Indien van toepassing maakt hij/zij afspraken met opdrachtgevers of klanten over het resultaat van de activiteiten, en draagt hij/zij in samenspraak met cliënten en collega's zorg voor het afzetten van gemaakte producten.

Resultaat

Cliënten zijn ondersteund en begeleid tijdens activiteiten. Ze zijn gestimuleerd om hun eigen doelen te realiseren.

Gedrag

De certificaathouder:

- kiest een passend aanbod van activiteiten;
- maakt voor, tijdens en na de activiteit een juiste inschatting van de belastbaarheid van de cliënten;
- bereidt de activiteiten ruim op tijd voor;
- kiest de juiste materialen en middelen voor de activiteiten die hij/zij organiseert;
- scheidt zorgvuldig kansen en mogelijkheden voor cliënten om zich te ontwikkelen;

C1-K 1-W2: Ondersteunt en begeleidt een groep cliënten bij activiteiten

- geeft opbouwende feedback om cliënten met enthousiasme en een positieve instelling activiteiten aan te laten pakken;
- stemt zijn/haar communicatie, gedrag en begeleidingsvormen deskundig af op de cliënt(en);
- is duidelijk naar cliënten over regels en afspraken voor de activiteit en spreekt cliënten waar nodig aan;
- is zorgvuldig in het volgen van geldende protocollen en procedures, zoals op het gebied van veiligheid en ergonomie;
- is continu alert op een goed groepsklimaat en grijpt waar nodig tijdig in.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Presenteren, Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren

C1-K 1-W3: Ondersteunt de cliënt bij het voeren van eigen regie

Omschrijving

De certificaathouder ondersteunt en stimuleert de cliënt bij het maken van eigen keuzes en bij het behouden of vergroten van zijn/haar eigen regie, zelfredzaamheid. Hij/zij creëert een veilige situatie en zorgt dat de cliënt vertrouwen opbouwt in zijn/haar eigen mogelijkheden, talenten en kracht. Hij/zij stimuleert de cliënt tot het ontwikkelen van vaardigheden en handelingen en tot deelname aan activiteiten ter bevordering van zijn/haar zelfredzaamheid en de eigen regie (zelfmanagement). Hij/zij laat de cliënt nadenken over wat hij/zij belangrijk vindt in zijn/haar leven en welke doelen hij/zij wil bereiken. De beginnend beroepsbeoefenaar maakt stappen naar het bereiken van doelen en stimuleert de cliënt tot het zelf bedenken en zetten van stappen en geeft feedback. Hij/zij betreft naastbetrokkenen bij de ondersteuning en is alert op veranderingen in gedrag of weerstand bij de cliënt of naastbetrokkenen en anticipeert hierop.

Resultaat

De cliënt is ondersteund bij het maken van eigen keuzes en het voeren van de eigen regie over zijn/haar leven.

Gedrag

De certificaathouder:

- toont respect en begrip voor de cliënt en naastbetrokkenen;
- stimuleert de cliënt consequent tot het nemen van de eigen regie;
- schept zorgvuldig kansen en mogelijkheden voor de cliënt om zijn/haar zelfstandigheid en zelfredzaamheid te vergroten;
- motiveert de cliënt doelbewust om doelen te bereiken en uitdagingen aan te gaan;
- controleert actief of de ondersteuning aansluit bij de behoeften, mogelijkheden en kracht van de cliënt;
- past de ondersteuning flexibel aan als de situatie daar om vraagt

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten